САРСЫН—АҒА ДОЙДУНУ КӨМҮСКӘӘЧЧИЛӘР КҮННӘРӘ

★ ★

БЫРААҺЫННЬЫГЫНАН!

Күнду Чурапчы улууһун олохтоохторо, Улуу Кыайыыны үһансыбыт Аҕа дойдуну көмүскүүр сэриилэстэрэ, сэриилэр огдооботоро, тыыл ветераннара, хоту көмөрүллүү кыттыылаахтара, саппаска сылдьар салдаттар, сержаннар, офицерлар, эдэр ыччат! Эйигиннэн бэрэбиэстэн Аҕа дойдуну көмүскүүр сэриилэстэр күннэриннэн Саха Республикатын байыаннай комиссариата уонна Чурапчы улууһун байыаннай комиссариата ааттарыттан итэҕэс, истиҥник эҕэрдэлиибит!

Бу бырааһынньык Аҕа дойдуга бэриниилээх сулуусна уонна норуот бэйэтин көмүскүүр сэриилэрин ытыктыырын көрдөрөр болыҥнарыгын буолар. Армия истораата дойдубут историятын кытары быстыбат бинир ситимнээхтэр. Дойду Сэбиэскэй Күүстэрэ государство бинир сүрүн тутуутуттан буолаллар, эйэлээх-дьоллоох олоҕу хаалчыйаллар.

Бу күн дьон-сэргэ эйэлээх олох туһугар бэйэлэрин сырдык тыыннарын биэрбит көмүскүүр сэриилэрин, кинилэр хорсун быһыыларын ахтар-саныыр, сүгүрүйэр. Биллиэн Сэбиэскэй Күүстэрэ судургутук суох кэм. Барыа күүһүнэн остоохчо харда биэрэ охсор мобильнай аныгы армияны тэрийиигэ реформа ыытылла турар. Биллиэн уустук кэмнэ Россия Сэбиэскэй Күүстэрин буойуннара Аҕа дойдуларын иннигэр ытык иэстэрин чиэстээхтик толороллор. Бүтүннү күнүгэ Чурапчы улууһуттан армия кэккэтигэр 84 саллаат, сержант сулуусналыы сылдьыллар. Кинилэр истэриттэн бастыгын-бастыгын кэккэлэригэр киирсэн, соторутааҕыта уонпуска илии дойдуларыгар сылдьан дьоннорун-сэргэлэрин көрсөн бардылар:

—рядовой Алексей Алексеевич Алексеев (Читинскэй уобаласка сулуусналыыр);

—рядовой Анатолий Семенович Васильев (Московскай уобаласка сулуусналыыр);

—рядовой Дмитрий Дмитриевич Собакин (Приморьеҕа сулуусналыыр);

—рядовой Владимир Алексеевич Софронов (Читинскэй уобаласка сулуусналыыр);

—Младшай сержант Георгий Егорович Васильев (Красноярскай уобаласка сулуусналыыр).

Ыччаттыыллаах Аҕа дойдуну көмүскэччилэр! Эйигиннэн бу бырааһынньыгынан итэҕэс, истиҥник эҕэрдэлээн туран, дьиэ-сэргэттэргитигэр, чугас дьоннутугар үтүө доруобуйаны, дьолу-сэргуну, үлэҕитигэр-хороххитигэр сиэтиҥнилэри баҕарабыт. Улуу Кыайыы 55 сылын ирдэ кэтэҕүллүүлээхтик көрсөн, сэриилэстэрин—фронтовиктары бинир даҕаны кинини умнубакка-тумнубакка өйдөөн-саныан аҥаар курдук чиэстиэхпит!

Чурапчы улууһун байыаннай комиссара подполковник Николай ПЕСТРЯКОВ.

ХАҺААЙЫННААҺЫН МЕХАНИЗМА

РЕСПУБЛИКА 17 УЛУУҺУТТАН

Аҥаардыт иэдиэлэҕэ СР Тыа хаһаайыстыбатыгар уонна соҕотоҕоҥҥа министерствотын ыйынан үлэлиир «Агропромышленнай комплексы салайыы» оскуолатын икки иэдиэлэлээх курсовой семинарын истээччилэрэ—улуустар тыа хаһаайыстыбатыгар управлениеларын начальниктара Чурапчыҕа практическай занятиеҕа, опыт атастаһыытын бэрэдэгиэн тахса сыыппыттылар.

Аналбыттан ураты тыа хаһаайыстыбатынан дьаныктанар республика 17 улууһун управлениеларын начальниктарын бинир дойдуладыгыт, үөһэ аатталлыыт оскуола директора С. П. Макаров салайан иэдьэ сыыппыта. Курсовой семинар истээччилэрэ, бастатан, аналан аатталан-суоллаан тахсыбыт «Чурапчы» кооперативтаах-хамнаһын бэлиэстилэр, эт-үүт комбинатын базаларыгар сыыппыттылар. Ол кэнниттэн Одьуулуунна баһыннай хаһаайыстыбалар опыттарын үөрэппиттэр.

Күн иккис анарытар көрсүһүү улуус дьаһалтатыгар буолда. Маанна хардарыта саналаах атастаһыыга «төгүрүк остуол» үлэлээтэ. Мунньаҕы улуус тыа хаһаайыстыбатыгар управлениетын начальника К. Ф. Окошешников салайан ыытта. Улуус экономическай-социальнай уонна культурнай олоҕун-дьаһаҕын, историятын туһунан улуус баһылыгын солбуйаччы И. И. Яковлев билиһиннэрдэ. Ол кэнниттэн Чурапчы улууһун тыа хаһаайыстыбатыгар управлениетын специалистара итиэннэ ыалдьыттар ыйытыы-эйиэхт бэрэдэгиэн кэпсэппиттэр, саная атастаһыыта тэриллибэт.

«СО» корр.

САНА ОЛОХ

ЧУРАПЧЫ УЛУУҺУН ХАҺЫАТА

ХАҺЫАТ 1931 СЫЛ АЛТЫННЬЫ 15 КҮНҮТТӘН ТАХСАР

№ 21 (8466). 2000 сыл. Олунньу 22 күнэ. Оптуорунньук. Сыаната—1 солк. 10 харчы.

«2000 СЫЛГА—2000 ҮТҮӨ ДЬЫАЛАНЫ!»

ДУОГАБАРГА ИЛИИ БАТТАСТЫЛАР

Аҥаардыт иэдиэлэ бүтэһиигэр «Саха олох» хаһыат редакциятыгар үс шефтээх тэриллэр: лесопункт, «Саха олох» РИХ, Соловьев нэһилиэгин делегациялара көрсөн быйылгы сылга хардарыта биирдэ үлэлэһиигэ дуогабар түһэристилэр.

Аналбыт күн-чаас болдьоон, коллективтарын үлэлэрин-хамнастарын, олохторун-дьаһахтарын билиэстилэр, ирэ-хоро кэпсэттилэр. Дьыалабыай көрсүһүүгэ хардарыта үлэлэһиигэ өрүттэр тугу онгоруохтаахтарын туһунан ыйытиннэриилэрэ тэриллэлэр салайаччылара Н. А. Аржаков, М. Д. Николаев уонна Г. Г. Попов онордулар.

Хардарыта биирдэ үлэлэһии «2000 сылга—2000 үтүө дьыаланы!» хамсаһын итии ыйынан барарыынан, өрүттэр производство хайысхатынан онгорор үтүө дьыалалара 50 бырыһыан чэпчэтиллээх уонна ол хардарыта ахсаанынан толоһуу бэрэдэгиэнэн буолара сөпкөһүлүннэ, онуо сэргэ культурнай-массабай дьаһаллар болыҥнаннылар. Холобур, лесопункт оттуттан шефтээх тэриллэлэргэ техника оптуун, ыалдьыттар материалы, оттон «Саха олох» РИХ биир онуоҕа бэйэтэ онгорон таһаарар бородуукцуйатын чэпчэтиллээх туһаныахтаахтара көрүлүннэ, онуо таһынан Соловьев нэһилиэгин 5 кыаммат ыалыгар «Саха олох» хаһыат сыл аҥаардаабы сурутуута бесхо бэриллэ. Нэһилиэк оттуттан улуус кинини шефтээх тэриллэлэрин сайыннарыы кэмигэ Хахыйах кэрэ мизэтэтигэр сыныйатарга, сир астатарга итиэннэ Тыа хаһаайыстыбатын күүгэр сөп түбэһиннэрэн чэпчэтиллээх тыа хаһаайыстыбатын бородуукцуйаларын атыылыырга, үлэ коллективтарыгар сүөһүлээх ыаллары туорах бурдугунан хааччыйарга быһаарылынна.

«2000 сылга—2000 үтүө дьыаланы!» хамсаһыыгга өрүттэр тугу онгоруохтаахтарыгар нуччиэ онуоха туох ыарахаттары көрсөллөрүгэр туспа кэпсэтии, саная атастаһыыта тэриллиннэ. Маныаха улахан кэпсэтии Соловьев нэһилиэгин тула барда. Ол курдук, нэһилиэк улуус, республика «үтүө дьыалатыгарэ киирсэр үс объектаах: 11 куойкалаах балыыһа тутуута, Хахыйахха оҕо площадкатын онгоруу, «Бурҕаанай» бурдугу үүнэриннэн дьарыктанар хаһаайыстыба базатын тэрийии. Олору сэргэ бэйэ нэһилиэк иннин баанньык, тустуу саалатын тутан үлэҕэ киллэрии, бөҕүөлэжкэ уу бырахтарар турбаны тардыы, быһыт, муоста өрөмүөннэһиини курдук дьаһаллар болыҥтэммиттэр.

—Кыайыы 55 сылын көрсө нэһилиэккэ элбэх үлэ ыытыллар,—диэн саҕалыыр бу теманы баһылаай, хаһыат общественнай корреспондена А. Е. Макаров. —Эргэ кулуубу музейга анаан онгоһуллар. Маныаха кырдьаҕастар хомолоро улахан. Хаста да мустан сүбэлэстибит. Кыраасканнаах, муохтаах кинилэриннэн барыа. Сэриигэ нэһилиэктэн 90-тан тахса киһибит ыытыбыта, 41 киһибит эргиллибэтэҕэ. Олору чуолкайдаабыт үлэтэ барар. Историябытын суруйан баланнаатыбыт. Кинигэ таһаартарарга үбэ ыаллыыбат. Онуоха редакция оттуттан комоҥу эрэйэбит. Үтүө дьыалаларга кырдьаҕастар эмиэ кытталлар. Холобур, Ф. Д. Кропников былырыын 2 гектарга эбиэс бурдугу быыргылыы илиитинэн ыспыта, 8 тоннаны хомуйбута, быйыл 5 гектарга ыһар быланнаах. Г. Д. Николаев уонна М. М. Ермов бу үтүө саҕаланыытыгга эмиэ ылсар баҕалаахтар, баһыына аналлыыллар.

—Олохтоох орто оскуола проблемата элбэх. Туохханнык иннинэ, транспорт наада. Олимпиадаларга, араас күрэхтэһиилэргэ, семинарларга тахсарга эрэйдэнэбит. Нэһилиэк ПАЗ автобуһа биһити суолбутугар сылдьыбат. Кыра микроавтобустаахпыт буоллар. Бэйэбит оскуолабыт базатыгар эмиэ араас таһымнаах дьаһаллары ыытабыт. «Тыа сирин оҕолорун эт-хаан оттуттан сайыннарыы» диэн темаҕа үрдүк категориялаах физкультура учуутала Н. И. Федоров авторскай программаны көмүскээтэ. Ол базатыгар улуус 37 физруктара кэлэн көрөн, үөрэнэн бардылар.

2000 үтүө дьыалаҕа оскуола олбуорун саҕардыы, мас олордуута, тротуар тутуута, баар иннин сириэ ветераннарын кылаастарынан шефтэйии уо.д.а. дьаһаллар киирэллэр. Улахан оскуолабыт норуоһа аварийнай туруктаах. Хаанык да өрөмүөн кыайбат буоллаа. Бу кыһалҕаларбытын, түгэннэн түһэнэн, хаһыаннат иэнүө кэпсээн, улуус саалататын, үөрэх управлениетын болҕомтолорун тардарга сыаллаабыт. Уонсайынан, кырыы нэһилиэк оскуолатын олоҕун, кини проблемаларын сырдатыа этиигит,—диэтэ кэпсэтиигэ кыттан Соловьев орто оскуолатын директора И. И. Собакин.

Оттон лесопункт, «Саха олох» РИХ үтүө дьыалаҕа үлэлэрэ бэйэлэрин тэриллэлэрин иннин ыйынан быланнаммытын таһынан, лесопункт кини сэлиэнньэ тэриллэлэрэ, чаанньай да ыаллара уулуссалары, дьиэлэр тастарын тупсаран онгоруулларыгар инно-матырыйаалынан хааччыйарга сорудахтааҕа. Итинник түөлбэҥҥэ үлэҕэ эмиэ кыттыахтаах эбит. Костоҥун курдук, үтүө дьыалаттан ким да туора турбат, быланнаахтык үлэлиир.

Кини сөҕүйбүта баар. Ол эбэтэр нэһилиэк да, онгорон таһаарар лесопункт тэриллэтэ да улахан кыһалҕалара бинир—уматык. Кырдык, бары хаһаайыстыбаннай уонна тиэйэр-таһар үлэлэр уматыктан тардылыыталлара үгүс. Онон бу улуус үрдүнэ да турар проблема буоларын шефтээхтэрбит этиилэрэ көрдөрдө.

Шефтээхтэр итинник баар балаһыанньаны кэмэнник сырдатан, туруоран кэпсэтиспит уонна бэйэ кыайар, сатыыр оттуттан хардарыта камюлесүһэн үлэлиирдэ сүбэлэһэн тарҕастыбыт.

С. СЕМЕНОВА.

КЭТЭХ МАСТАРЫСКЫАЙҒА БАҒАРАР

ЧУРАПЧЫ. Мараланнаах бөҕүөлэгэр олорор Михаил Федоров үчүгэй ууһунан биллэр. Дьиэтигэр олорон уолунуун үлэлиир. Кинилэр онгорбут ороннаро, остуоллара уо. д. а. улахан сэпэрэннии ылаллар. Онноҕор сымнаҕас миибэли кытта онгороллор.

Уус этэриэн, остуол, орон, олоннос атаҕа хайаан даҕаны хатыыстан чочуллар. Оттон кини олорор оттугэр бэс барар. Онуо таһынан поролону, велюру туһаналлар. Онгоһуктарын дьоло быһан оҥуордууллар. Федоровтар биэс оҕолоохтор. Онон хаһаайыстыбалара балачча туруктаах. Оҥуруоттарыттан отуччалыы куул хортуоппуйу хомуйаллар, иккэ теплицаларыттан бэйэлэрэ сөп буолар огурсуолэрын, помидордарын үүнэрэн ылаллар. Бу ыал иккэ ыыахтаах, иккэ бэйэлээх, ыара сүөһүлээх уонна 6 хаастаах.

Дьиэ кэргэн сылга 75 тыс. солк. кэриҥэ дохуоту ылар. Аны билиитин М. Федоров бэйэтигэр дьиэ тэриллэн онгорор кэтэх мастарыскыайы дьиэнэ баҕарар. Онуо нэһилиэк бөҕүлүгэ Константин Жирков ойоото. Ыаллар буоллаҕына, мастарыскыайга дьиэ бэриллиэхтээх. Хаһаайын бизнес-былаанны ыытан онгордо. Ол быһыытынан мастарыскыай ситэнньэ-хоттоҕуна онно 15 кини үлэлиир ыахтаныа.

СИА.

(УЛУУ КЫАЙЫҺЫ 55 СЫЛЫГАР

КҮНДҮЛ ХОТОЙО КАПИТАН АММОСОВ

Хорсун саргыйыт, капитан С. В. Аммосов түбүнэн тэрээбут улуулуктар сочо-бачо ыччаттара. Онон, туганнан түүннэн, күн сирэйэ күлүн сылдьар ыччат олоҕун түбүгэр ыччат ыччаттыгын хаксахтыын бадарабыт.

Семен Егорович 1911 сылларыгар Мэлдьэхэ нэһилиэгэр Күндүлэй кэс аймаҕын хотуу диэки сытар Тэнэр Уҥэнньыт диэн чоҥкучах аласка төрүттүүс бидэй ыалы тэрээбут.

Улахан аймаҕа Аммосов Иван Иванович—Уйбаанабыс 1905 с. В. В. Никифоров баһылыктаах «Сахалар союзтарын бырабылыыбаттыа чилдэҥ, Күндүлэй таҥаратын дьэтэн тутуутун көҥүлэйбит, ыччаттан биллэрэ, иккис аймаҕа Алексей Иванович 1906 сылларыгар Күндүлэй аргын бастакы оскуолатын бүтэрэн дьэтэнтэр Күндэйгэ эстэрбит, саҥа оскуола тутуутун көҥүлэйбит, сылаабыт, эмиэ сайдан-сайдан сылдьыбыт, оттон Семен аҕата Егор Иванович үөрэх суох, толуу кэрэхсэбилиттэн, ыалдьыбыс үөрүнэ дьиэ эмиэ.

Егор Иванович 1930 сылларыгар «Кыйыл сиэт» колхозка чилиэнэ эмиэ эбит. Онно Сенаттан ураты 3 ыныс уонна Кеша диэн уол оҕолоругар. Тыа суох Лапыстан уратыгар Елена (Нүөмэ), Мария (Мэйэ). уолаттар үөрэхтэрэ диэн дьиэ буолан Күндүлэй начаальнай оскуолатын бүтэрэн Даокуускайга киирэн үөрэнэллэр.

Улахан уол Семен учуутал техникумуттан киирбит. Бары өттүгэр дэгиттэр кыахтыах уол 1939 сылларыгар Саха национальнай байыаннай оскуолатын курсанта буолар. Кини тайаанын бохоотор нарын, 1933 сылларыгар орто командный составы бэлэмнэр М. В. Фрунзе аатынан Омсклаабыт сэнэрэскай оскуолаҕа ыытыллар. 1935 сыл ахсынньытыгар оскуолатын сэтиҥнэлгэхтэн бүтэрбит офицер летенанта ыарыхан бомбардировщиктар туспа 25-с жандармериялаарыгар эскадрильяларын командованиетыгар ыытыллар. Ити үйэлэн сылдьан 1940 сылларыгар БСК (б) чилиэнэгэр киирэр уонна дьулуурдаах болсоҕолоох 1941 сыл бэс ыйыгар бойыанныы академиягаа киирэн эмиэ үөрэнэ сылдьыбыт.

Оруобуна эти кэмэ фашистскай Германия сэриилэрэ биһиги Нийи дойдубутугар түөлүгүнү сабы ыаҥкаан киирэллэр. Онно түн Семен Егорович Нийи дойдуну дьылҕата быһаарылларыгар сириэр фронтка ыытыллыбыт. Байыаннай эскадрон командованиетын дуоһуйаа, ылбыччы солбуллан ыытыллыбыта, 1942 сыл тохсунньу 15 күүтүгэр дьо 149-с стрелковай дивизия 479 стрелковай полкатыгар штабын начаальникэ аҥаар фронт иҥэмнэ кирбиитигэр ыыталлар. Маннык ыччат кэнниттэн С. В. Аммосов өстөөҥү, кыахтаах хаксыйыыта сэҕэлэтэр. «Советскай Нийи» диэн фашистэртэн бохсоҕолоҥуоҕун сэтэбиллиэх саҥаччыгы бутэрэн кэрдэрбүтэ» диэн направдалыар ыытыллыбут. Салгын дивизиятаан быһыбыт, 479-с стрелковай полк байыастара өстөөх куустаах уотун ортотуттан этэллэрэ хулун-тутар 8 күүгүүр Блонский, Полянский дэриэбинэлэри ааҕахомуотулар. Фашистар Весенки дэриэбинэни күүскэ бэлэмнэтэллэр. Аммосов ону ахтыгыттар быаннары, күүстэх сэриэ түүгэр хулун тутар 9 күүгүүр бисхолоҥно. Хулун тутар 27 күүгүүр Грыяк дэриэбинэ ааҥа сириэ сэҕэлэлэр. Аммосов өстөөх ыстах суолун быстарбыта. 6 таҥаастаах ыарыаны тиэнэттэр. Аммосов 1-гы, 2-с батальоннарын хомендрлаан ылан Нийи Грыяк дэриэбинэҕэ бисхолоҥбута. Ити сэриигэ хаппа-автоматынан ыарыахтан бэргэнэҥ ытан ыстах фашистары туталлыбыт. Фашист офицерлэри кирэлэнэ уонна автоматын быыльаабыта, цикл остоҕу бэлэмнэ ылбыта. Ити ааҥа Аммосов «Хорсунун ааҥа» медаалынан наҕаастаммыта.

Аммосов хаҥас суох уонна сэтэбиллиэх маннардыр бутларын Кабели, Пальмиро, Жоложенцо, Оверио дэриэбинэлэри уонна 245,7 ураҕа хотуу оттун аҥаа кыргыйыыларга кэрдэрбүтэ. Кинилэр эрэйдээх байыастаах бэрэннэрэ ыстаа быр да остоҕу ылбат курдук сэтэбиллиэхтэрэ уотун аҥаалыра. Фашистар хас аҥа тэгэл бэйыыр күүстэх түөрт тиэтэ арыгалаабыттэрэ да, бэҕэннэрэ ааҥарбатахтара. Аммосов билэрэ үс ахсыҥ быыла тэхтэлэ суох сэриилэһэн остөөх бутэ батальоннуу эстэ. Биллиэннэйэ ыстаа ааҥах сэриэ сэбиэт ааҥа. Онон Аммосов номандованиетыгар дьулуурдаах болсоҕолоох 1941 сыл бэс ыйыгар бойыаннаах академиягаа киирэн эмиэ үөрэнэ сылдьыбыт.

Оруобуна эти кэмэ фашистскай Германия сэриилэрэ биһиги Нийи дойдубутугар түөлүгүнү сабы ыаҥкаан киирэллэр. Онно түн Семен Егорович Нийи дойдуну дьылҕата быһаарылларыгар сириэр фронтка ыытыллыбыт. Бойыаннай эскадрон командованиетын дуоһуйаа, ылбыччы солбуллан ыытыллыбыта, 1942 сыл тохсунньу 15 күүгүү

УЛУУС КИЭН ТУТТАР ДЬОНО

КЫЛААБЫНАЙ АГРОНОМ

Очерк

КИНИЛИИН мишгин бааһына тиксиһиннэрбитэ. 20-чэ сыллааҕыта. Күһүгүгү силбик ардах быыһа күн оройуон кишиги тэриллэлэрэ шефтээх Эрилик Эристиин аатынан - совхозка хортуоппуйга тахсыбыппат. Чуранчы орто оскуолатын үөрэнээччилэрэ практикаларыгар хаһыс да күннэрин сылдьаллара. Буулаабат уулаах былыттар аһаан-арааҕан бэлэбэт чичилээхтэрэ, таммахтаах да ылаллара. Маннык ыгым күн ураты тэрээһини, дьаһалы эрдэтэ.

Оннук да этэ. Хас да техника, сүүһүнэн кэбиҥ-оҕо баһына былаһын тухары биригэдэлэргэ арахсан, үлахан бөҕө тыынньаах органнэм курдук, тохтообокко үлэлээбиппит. Куулламмыт хортуоппуйу массыынналар кэлэн тиэйэн бараллара. Элбэх кэбиҥ үтүрүсүнэҥэ-хабырыспакка борт тотоойутук эбиэттэхэ да турбуппут. Ол быыһыгар биригэдэлэр үлэлэрин, куоталаһыны түмүгүн ыйытиннэрбиттэрэ.

Дьэ, онно «кэнн хонтуора үлэһиттэрэ» дэнэ эстилэр ортолоругар борт түргэн туттунуулаах, турбут-оолбут, кэлбити-ыйыйымыты лоп-баччы быһааран, сорудахтаах ыытар, ытыктабыллаахтык «Ивановна» диэн ыгырыллар совхоз кылаабынай агрономун аан бастаан көрбүтүм.

Мин итэ күһүгүгү быалдьаһыктаах биир күнү аҕыйыым. Оттон оччолорго совхоз, кэлин улуус кылаабынай агрономна Евдокия Ивановна Коракина этиниик хас күһүнү, саҥны корсубүтэ-аһарбыта буолуой?! Ол эрээри күнтэн-дьылтан тутулуктаах баһына үүнүүтэ сорох сыл курааннаах ытыс сотуннарара эмиэ баара...

Евдокия Ивановна Саха сирин Украинатыттан аттаммыт бурдуктаах Амма улууһун Абаҕатыттан төрүттээх кэйиит. Чуранчыга хайа күн Дьокуускайдааҕы тыа хаһаайыстыбатын техникумун бүтэрэн агрономнаах-лутковед идэтин ылыаҕыттан аммын-кэлбитэ. Туга оройуон биир бодоҥ Эрилик Эристиин аатынан колхозуун кылаабынай агрономунан үлэтин саҕалаабыта. Эдэр салайааччыны колхоз хонтуоратыттаадар хонууларга, баһыныларга көрсөр дэбит эбэ. Үлэ дьонуунан тэҥнэ сылдьан, хас техника, агрегат турдуун билсан барын тэйэрэ. Оннук да буолан, баланнаанньа кс турдуун ыанныктаан чаанныктаан биллэр кэнн саҕа тэҥнэҕэ суоҕа.

Сири оногоруу, баһыныны кытта үлэ барбатын тэҥэ этэ. Биричиинэтэ биллэр. Ону биллэр үөрэхтээх кэбиҥ суоҕа. Дьиҥэ да, бу кэнн курдук эдэр дьон идэлээт «кылаабынай» дэнэхтэрэ дуо? Оччолорго колхозу кэлин Ленин орденынан иҥэараадаламмыт Р. А. Филиппов салайара. Бырабыыланньаҕа туруорсан, тыла ылыыллан, кылаабынай агрономсирин оногоруга, сири таҥастааһынныгар күүскэ үлэлээбитэ. Баһыныны кэҥэтиннэ анаан 481 гектар сир соловоо, тэриллэн туһаҕа бэриллибитэ. Бурдук 1000 гектар иэнэ ыһыллар буолбута. Бу сылларга баһынаттан 800 тоннаҕа тиийэр бурдук валовой үүнүүтэ, ол эбэтэр гектартан 12-лии центнер, ылыллара ситиһиллибитэ. Колхоз историятыгар бастакы үрдүк көрдөрүү этэ итэ. Хортуоппуйу 40 гектарга олордон, валовойунан 398 тоннаҕа тиэриттэрэ, гектартан ортотунан 98-тыы центнер хортуоппуй үүнүүтэ ылаллыбыта. Ол 1974 с. оройуонтан эмиэ тэҥэ суох бастыҥ көрдөрүү этэ.

Ситиһиттэн кыаттаммыт сир, хонуу үлэһиттэрэ үлэлээтэхха, саҥа технологияны олохтоотохха сир быйаҥы биэрэр дьоҕурдаах эрэммиттэрэ. Эрэммиттэрэ эр киһилии көмө, судургу характердаах, туруорсар, дакаастабар түбэлтэҕэ дьаһалбыйдык, принципиальнайдык быһаарсар кылаабынай агрономнарыгар. Оттон Евдокия Ивановна онохуллубуттуна ускуйан хаалар кэнн, специалист буолбатах этэ. Идэтин салгыы үрдэтиэн Приморскайдааҕы тыа хаһаайыстыбатын институтун агрономияҕа факультетыгар үөрэммитэ итиэннэ бүтэрээт бу сырыыса колхозтан совхозка уларытыллан төрүллибит Эрилигэр эмиэ кылаабынай агрономунан анаммыта.

Итэ 80-с сыллар этэ. Сири таҥастааһын технологията научнай төрүккэ ыытыллар кыахтаммыта. Паары кэтоҕуу 640 гектарга, күһүгүгү хорутуу 1000 гектарга ыытыллар буолбута. 1981 сыл хортуоппуйга эмиэ тоста оҕуллуу сыл этэ. Валовойунан 640 тонна ылыллыбыта, эбэтэр гектартан 120 центнер! Бу рекордный көрдөрүү бүгүн да тэҥнэҕэ суох. Сири оногоруга, баһыныны кэҥэтиигэ, сүөһү аһылыгынан бэйэ хаччыллыытын улаатыннарыыга совхоз улууска бастакынан үтүөкэннээх бачыымна кэтэхнута. 1988 сыллаахха совхоз сүөһү аһылыга буолар туорахтаах культура 38%-ын баһынаттан ылары ситиспэтэ.

Сири кытта кэскиллээхтик үлэлиир, механизатордар ортолоругар улаханнык убаастаабар специалиска 1991 сылтан улуустаады тыа хаһаайыстыбатын управлениетын агрономическай сулуусатын салайарыа итэҕэйэллэр. Реформа сыллара түбэһиннэр, хаһаайыстыбалар бытарыйан, онуоха обин үп-харчы кэлэрэ тохтоон, букатын атын тэрээһини ирдэйиллэр кэмнэрэ этилэр бу кэнники 10 сыллар. Кылаабынай агрономнаах да сыппаан, молтоон биэрбэтэҕэ. Урукку совхозтар бурдукка идэтийэн үлэлиир звеноларын ыспакка онуунан хаалларарга мокуспэтэ. Маннык булкуурдаах кэмнэргэ улуус пинигин хайысхаларга былаанныгар туорахтаах культураны, оҕуруот хаһаайыстыбатын хайаан да кылаатэрэн тэйэрэ, ыйыллыктар дьаһалталарын, биирдии звеноҥ кытта сирэй көрсөн сиргэ үлэ, бурдук иаадаларын дакаастабарэ. Билигин эттэххэ добиҥуи ыйын, сүрүн бурдук звенолара ыһыллыбатахтара, кэлин эссо биирдиилээн баһыныай хаһаайыстыбалара баһына аналан, улууска сиргэ сыһыан төрүттэн уларыйда. Үчүгэй оттугэр. Сиргэ хаһаайын баар буолла.

1997 сылааххаа валовойунан 2955 тонна, гектартан 14,5 центнер бурдук хомуллубута, итэ 1991 сылы кытта тэҥнэтэххэ 486 тоннаннан эбэҕэ. Оттон быдырыын бурдук валовой үүнүүтэ 2277 тонна этэ. Бу орто баайыы сылларга. Үүнүүлэхх, барыы оттуннэн табыгастаах 1994 сыл улуус туох-хаҥыык кыахтааҕын чахчы көрдөрбүтэ. Бу сыл 4518 тонна бурдук, гектартан 18-тыы центнер ылылыыбыта. Иккүө сылыгар улуус хаһаайыстыбалара 46185 тоннаны оттообуттара. Хортуоппуй, оҕуруот аҥын үүнүүрин эмиэ кэҥэтэбит.

—Дьонум, уолаттарым адъас ойдооботтор. Бэҕэһээ тахса сыыппыт. Сотору эмиэ бириэм. Иэйилээннээрин кытта ойдосокко ыйыллаары олороллор,—дии көрсөрө совхозтар бытарыйан баайыллыбыыр барыы бастаны сылларыгар кылаабынай агрономнар. Биһиги да ол кэмнэ буолуталыыр мунньахтарга бурдук техникатын бириэмэ «ситчарыйбыт» баайыныйдар (урдук үүнүү звеноларэ) бурдуктарын «бохсо» биэрбэттэрин туһунан тылы-өһү истэбит. Хортуоппуй сирин аваппыт, баайыныдаммыт эмиэ саҥарыллар, ордук саматыллар кэмнэрэ эт ол саҕана. Биэнгин соннуйаҕын.

—Евдокия Ивановна сүбэлээн, тус бэйэтинэн тахсан уонна кыһаллан, ол-бу аралас литературалары туһан диэн этэн, көрдөрөн биэрэр. Кинитэн атын биһиэхэ сылдьар да специалист суох эҥ,—диир хортуоппуйуган идэтийэр дьиэ кэргэн, Президент граныын хаһаайыына Сылантан А. А. Аввитов.

Итиннник хас биирдии баҕалаах дьиэ кэргэнгэ улуус кылаабынай агрономна эмиэ биириэмэ булар. Оттон бурдук, оҕуруот хаһаайыстыбаларын сайдыыларыгар түбүгүрэрин этэ да барыллыбат. «Агро» ассоциацияны итиэннэ бу кэлин «Чуранчы» МТС-ны Президиэнтскэй ситиэнэ кыаллаттэрдэ.

—Хаҥыык да ирдэбилтэ эмиэттиир базата суоҕун ыйын, күүстээхтик туруорсан, «Чуранчы» МТС Президиэнтскэй ситиэнэ кэпирэр буолла. Директор М. Г. Сибиряков күн бэҕэһээ ону документаһа, бириэ барда,—дии тоҥуйбута бу аастыт тохсунньу ыйга Евдокия Ивановна.

Итиннник хас биирдэх ахсын соҕун кэмэҥнээх буолаччы кылаабынай агроном. Ол быыһыгар даанай, отчуот хомуйсара бүппэт. Биири собулуу көрбүтүм—Евдокия Ивановна атын кэбиҥ үлэтин кыраулаханан диэбэккэ убаастыырын. Кинньэ хаһан да кинэ, тоҥо да солото суох олордор, эйиэхэ биириэмэ таһаарар, болдомтолоохтук істэр. Байэтэ этэриэн, «уолаттарам»—механизатордар, быйаҥы үнааначчылар «кэнн курдук дьонтон олох тутуллар» диэбиттэрин биирдэ-эрэ истибэтэрим. «Ивановна быһаарыа... Кини билэрэ,—диллэрэ кылаабынай агрономы ахтарыыларын билиэрэн, кинньэ бүк эрэнэрэн.

...Кэбиҥ баайыныаҕа кэлэбүүнүн тоҕор, оттон баайыына кинньэ олгом үүнүүнэн хардарар, аһатар. Обутаарбит «сир быйаҥнаах—кэбиҥ сатабыллаах» диэн ону этэн кэстэхтэрэ. Евдокия Ивановнаҕа бу олус дьоҕоралын. Чэ, саҥаан кэбиҥнэ кини көмүс туораҕы ыытыыгар ылан, бигээн-бүөбэйдэн пйэ буорга түһэрбэтэр да, звеноларын күүстэрин, ойдоруу-саҥаларын бурдукка, сиргэ тумуу кинитэн тутулуктаах.

...Эмиэ саас кэлэ. Күүтүү кэмэ. Сааскы баайыына күүс-уох мунньуан, сыыныына сыттаҕа... Сотору чэбдик салгыны дуоһуйа тыынан Кэбиҥ уонна Баайыына саҥа үүнүү, быйаҥ туһугар туруулаһыахтара.

Улуус кылаабынай агрономна эмиэ хорутуллубут баайыына устуун хаамыа, тулатын дуоһуйа одуулаһыа, баайыныттан ылык тэнинт суолун саныа... Быйылгы сыл кинньэ ураты, тус бэйэтин убаастабаа. Түгэн кэстубучча, олоҕун эрэллээх арааһа сиргэ көрсүбүт таптала, күнтэ кэтэнуут иккэ ыыат курдук уолаттарын аҕалара Михаил иккэ сүрэх көрсүбүт ыллыгынан хардары аанысыат буола инстиэнэлин үүнүүт олгом бурдук туһунан ырыатын тардыа. Оттон механизатор уолаттар кылаабынай кэбиҥэритэр сааскы ньургуйун дьорбоҕун уунуохтара.

Кэбиҥ, дьон туһугар, кэннилэр үйгуларын туһугар охсуһар кэбиҥ дьоллох буолуохтаах. Бурдук—бу олох. Бурдук—бу ырыа.

С. СМИРНИКОВА, журналист.

ЧУРАПЧЫ КЫРГЫТТАРА ҮЛЭЛИИЛЛЭР

Иккэ эмэр улуустар баҥылыктара бэртээхэй сири булан-тобулан, аатыгар сөп түбэһэр «Бэс чагда» диэн профилакторийы астарбыттар эбит диэн бэрэ махтанан кэллим. Арыаллаһа сытар тыымны күөллэрдээх, айылҕалыын силлиһэ турар бүтүн комплекс. Дьиэлэр оногоруулара ситэрэ сиэдэрэйдэр, толору туһаҕайдар. Эти-хааны эрчийэр аралас спортивнай тэриллэриннэн толору саалаах.

Профилакторий иккэ отделениелаах, онтон биирдэстэрэ «Геронтология» диэн аатталаан кырдьаҕастэрэ «Геронтология» диэн аатталаан кырдьаҕастэрэ анаан. Хас биирдиибитигэр карточка тэлэрэн, анаалы ылан, доруобуйабытын бөдөрөтөр үлэрэн ыыталлар. Эрдэтээнэ да сыныьаммыттар суруйбуттарын курдук, эмн-томн арааһа.

Сыныьанаачылар олохторо ыытарыллыбай, туһалаах буоларыгар эмиэ болҕомто ууруллар. Культурный олоҕу көҕүлээччилэриннэн иккэ биир дойдулаах кыргыттарбыт—Игнатьева Татьяна Гавриловна уонна Игнатьева Валентина Петровна үлэлиилэрэ сонуутта. Татьяната училищены, Валентинната институту бүтэрбит анал үөрэхтээхтэр. Сыныьанаачылары барытыгар ыытыыраллар. Мэнэ-Ханаластан 72 саастаах механизатор Прибылых Николай Гаврилович ырыата-тойуга ордук көрөхсэнэ. Аны аралас күрэхтэлиилэр тэриллэллэр. Итиннэ барытын биһиги биир дойдулаах кыргыттарбыт шлиилэрэ-саҕалыыллара миигин олус уертэ.

Сыныьаммыт кырдьаҕастар махтаабыт бэлэхтэн Кыайыы 55 сылынан ситиһиилэрин бэлэмнэр альбоммутун бэлэхтэстибит, саҥа 2000 сылга бастакынан сыныьаммыныыт эмиэ бэлэх буоллаҕа.

В. ВЕРХОВЦЕВ.

УРАТЫЛААХ БАЛЫЫҺА

ДЬОКУУСКАЙ. Кыайыы 55 сылынан сибээстээн элбэх үгүс дьыала оногуллара күүтүллэр. СР Правительствотын дьаһалынан республикаабыт сэрии уонна үлэ ветераннарын хаачыйар балыыһа аһыллар.

Билигин куораттан Покровскайдыыр айан суолугэр 100 куойааҕа аналлаах балыыһа комплексын тутуу тэтимнээхтик барар. Саҥа балыыһа бу кварталта үлэҕэ киириэҕэ. Манна сааһырбыт дьон аналлаах көмөнү былар кэннилэрэ буолуоҕа. Правительство тахсар ороскуоттарыы туе сылайыыны үбүлээйиннэ хаачыйар.

СИА.

Эҕэрдэлиибит!

Күнду көрсэммин, иҥэбитин, аймахпытын, Чурапчы сэлиэнньэтин олохтоохун, потребкооперация туйгунун РОМАНОВА Тамара Ивановнаны үйэ анаардаах үбүлүйэйгэнэ итиитик, истиҥник эҕэрдэлиибит!

Эйэҕэс, күнду кыһыбытыгар, чэгиэн-чэбдик дорообуйаны, уһун дьоллоох олоҕу, ситиһиилэх үлэни баҕарабыт. Көрөн эрэ көрөһөлө, үтүөнү эрэ түстэ.

Кэрэхсиҥ, оҕолоруҥ, Чурапчыттан Розановтар, Семеновы, Охлопковтар, Петровтар, Дьокуускайдан Кульбертиновтар, Уус-Алдантан Бурнашевтар.

ххх

Биргэ үлэлээбит коллегабытын, потребкооперация туйгунун, Чурапчы сэлиэнньэтин олохтоохун Тамара Ивановна РОМАНОВАНЫ үйэ анаардаах өрөгэйдээх үбүлүйэйгэнэ иҥ сүрэхтэн кэйэн туран итиитик, истиҥник эҕэрдэлиибит!

Эн таптыыр идэҕинэн өр сылларга сыралаах, айымньылаах, эрчимнээх үлэҕин, бастыҥ көрдөрүүлэргин, ситиһиилэргин үрдүктүк сыанабыыбыт, кэн туттабыт.

Убаастабыллаах Тамара Ивановна! Киэҥ-хоҥку көрүнүн, хотун-хаан сэбэрэҥ кэхтиини бөлөхтүн, үлэлэхамнаһыҥ таҥнымдаах буоллун, үөрүүн-көтүүн үрдэтин. Ыарыы ыалласпатын, тумуу тумуннун, аймах-билэ дьонун аҥаарах саҥаалара эйэтин курдук ыраадаатын, ыраас саҥаалар ыксалаһан, көрө саҥаалар кэҥэлэһэн, үтүө саҥаалар үөрдүһэн үйэҥ уһаатын.

Биргэ алтыспыт ветерак покардарыт Варвара Филиппова, Анастасия Петрова, Вера Максимова, Людмила Чичигинарова.

БИЛЛЭРИИ

Олуннью ый 26 күнүгэр улуус кинигэр ХАТЫЛЫ ИЭҺИЛИЭГИН КҮНЭ ыытыллар.

Улуу Кыайыы 55 уонна Чурапчы улууһа төрүттэммитэ 70 сылларыгар анаммаах «Сүгүрүйэбит Эйэҕэ, Кыайыыны уһансыбыттарга!» диэн девизтээх уус-уран оноһуктар быыстапкаларыгар, атыы-эргиэн дьаарбанкатыгар, уус-уран самодеятельность концертыгар кэлэн сылдьарытыгар миграбыт!

Быыстапка-дьаарбанка күнүс 2 чаастан «Айыыдаан» Сылыгалан кинигэр аһыллар, концерт киэһэ 7 чаас 30 мүн. саҕаланыа. Билиэт сыаната—20 солк.

Бу күн күнүс 3 чаастан Хатылыттан төрүттээх бөлөх дойдуларыттан «Айыыдаанна» «тогурук остуолта» кэлэн самыа атастаһан бараҥытыгар көрдөһөбүт.

Хатылы иэҺилиэгин дьаһалтата.

Таптыыр иҥэбит, эбэбит, Чурапчы сэлиэнньэтин олохтоохо

ПЕТРОВА Елена Григорьевна

ыарахан ыарыыттан эмиэ өлбүтүн, диринник курутуйан туран, бары аймахтарыгар, таҥаарыстарыгар, билэр дьонугар ыытыныэрэбит.

Оҕолоро, күтүөттэрэ, кийиитэ, сиэнэрэ.

Кутурданнарын тиэрдэллэр:

—Күнду иҥэлэрэ, эбэлэрэ Петрова Елена Григорьевна өлбүтүнэн биргэ үөрэммит дьүөгэлэриттэр. Дьокуускайдааҥы культура уонна искусство колледжын иитэр үлэҕэ тэрийэччититтэр Елена Михайловна, күтүөтүгэр «Саха» НКИҚ вице-президенниэр Тарас Лукич Тарасовтарга, оҕолоругар Габышевтар, Красильниковтар, Пермяковтар, Ахматова.

Таптыыр иҥэн, эдьиийбит, эбээбит, хос эбээбит, тыыл, үлэ ветерана, Сылан иэҺилиэгин Уһун Күөл бөҺүөлэгин олохтоохо

ЕРМОЛАЕВА Елена Капитоновна

олуннью 20 күнүгэр 83 саастыгар уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүн, диринник курутуйан туран, бары аймахтарыгар, үөлэһиилэхтэриттэр, билэр дьонугар ыытыныэрэбит.

Кыыһа, сиэнэрэ, күтүөтэ, хос сиэнэрэ, аймахтара Бороҕоновтор, Курбуһахтан, Дьокуускайдан Ермолаевтар, Чурапчыттан Слепцовтар дьиэ кэргэттэрэ.

КӨННӨРҮҮ

«Саха олох» хаһыат олуннью 19 күнүнээҕи нүөмэриттэр иккис баллаһаҕа бэчээттэммит «Болдойун, баҕар, комолто буолуохтуг» диэн П. Павлов ыстатыйатын иккис абзаһын иккис строкатыгар «Ол ыныгар 393 саха», сэттис абзаһын бастакы строкатыгар «Капира—Москва таһыгар...», үһүс строкатыгар «Ржев—Вязьма...» диэн көннөрөн аҕыллыахтаах.

(Бүтүүтэ. Иннин 3 стр. көр).

диир үлэ барар.

Олуннью 10 күнэ Чурапчы военкоматын сарайыттан 20 метрдээх дорожка сүүнүгүн түһүнэн үнсүү киирдэ. Матырыйаал бэрабиэрэлэнэр.

Дьиэҕэ-уоккка арыгы ыйэн баран айдааран, охсуһан кыра күлүгэниэҺиини оногоон эпиизотнаах тардылыннылар:

Егоров Михаил Александрович—1954 с. төрүөх, Чурапчы олохтооҕо, ибэлинт.

Аммосов Василий Николаевич—1964 с. төрүөх, ЖКХ кочегара, Чурапчы олохтооҕо.

Брызгаев Владимир Петрович—1969 с. төрүөх, Чурапчы олохтооҕо, МТС кочегара.

Итиэрэк туруктаах общественнай миэстэҕэ сылдьыы ыйын 27 күнүн отделга аҕалылаан эпиизокко тардылыннылар.

Олуннью 9 күнүгэр «Маарыкчаан» телестудия биэриитигэр кыра күлүгэниэҺиини оногобуттарга «Лукин Николай Петрович, Хадаар олохтооҕо» диэн этиллибитин Лукин Николай Дмитриевич диэн көннөрөн ойдөнүллүөхтээх. Алдас ыйын Н. П. Лукиттан бырастыы гынарытар көрдөһөбүт, биирдии болдьоҺоох дьыҥыуруҥай чаас сотрудниктара сэмэлэнниэр.

А. АНТИПИН,
улууставаҥы ИДьО оперативнай дьыҥыуруҥайа, милиция капитана.

Криминальнай хроника

ЕФИМОВ ГАВРИИЛ ДМИТРИЕВИЧ

Бу дьыл олуннью ый 19 күнүгэр ыар ыарыы биһиги кэккэбиттэн биир дойдулаахпытын, Чурапчы улууһун бочуоттаах гражданина, СР культуратын үтүөлээх үлэһитин, Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэриитин кыттыылааҕын, норуот уоҕурдуутун туйгунун, республикатаабы ыйаатыттар общественнай бырабылыаннытын председателин Г. Д. ЕФИМОВЫ ылдьа барда.

Гавриил Дмитриевич 1920 с. олуннью 24 күнүгэр Чурапчы улууһун Одьулуун ааҥалаах (уруккунан Амма улууһун Сулбаччытыгар) төрөөбүтэ. 1940 с. Чурапчытаабы педучилищены, 1954 с. Дьокуускайдааҥы пединституту бүтэрэн история учуутала идэтин ылбыта. Кини үлэтин 1940 сылдааххы Чурапчы, онтон Хайахсыт сэттэ кылаастаах оскуолаларыгар учууталлыыран саҕалаабыта. 1942 с. бэс ыйыгар Аҕа дойду сэриитигэр ыытыллан, соҕуруулуу-арҕаа фронтка 370 Сибиирдээҕи стрелковай дивизиэн 1234 полкатыгар 20-с туспа хайыһар бириигэдэтэн сылаанньынан сулуусталаабыта. Хорсун сырыыларын ыйын хоһуун буойун 1943 с. алтынньы 9 күнүгэр Кыһыл Сулус орденынан наҕараадаламмыта. Сэриитэн ыарахаммык баһыраан 1944 с. кулун тутар ыйыгар дойдутугар 2-с группалаах ибэлинт буолан төнүннүбүтэ.

Дойдутугар кэлээт, 1946 сылтан диэри Чурапчытаабы комсомол райкомун I секретарынан, кэлин 1947 сылдааххан Кытаанах, Одьулуун сэттэ кылаастаах оскуолаларыгар учууталлыыран саҕалаабыта. 1942 с. бэс ыйыгар Аҕа дойду сэриитигэр ыытыллан, соҕуруулуу-арҕаа фронтка 370 Сибиирдээҕи стрелковай дивизиэн 1234 полкатыгар 20-с туспа хайыһар бириигэдэтэн сылаанньынан сулуусталаабыта. Хорсун сырыыларын ыйын хоһуун буойун 1943 с. алтынньы 9 күнүгэр Кыһыл Сулус орденынан наҕараадаламмыта. Сэриитэн ыарахаммык баһыраан 1944 с. кулун тутар ыйыгар дойдутугар 2-с группалаах ибэлинт буолан төнүннүбүтэ.

Дойдутугар кэлээт, 1946 сылтан диэри Чурапчытаабы комсомол райкомун I секретарынан, кэлин 1947 сылдааххан Кытаанах, Одьулуун сэттэ кылаастаах оскуолаларыгар учууталлыыран саҕалаабыта. 1948 с. бастакы ыарыы ыытыллыбыта уонна 1992 сылдааххы ыыллыбыта. 1998 сыл сыл бу Сокуоҥнаа эбиилэри, уларытыылары киллэрсибитэ, Правительствоҕа тахсар үтүө ураахтары, дьаһаллары бэлэмнэспитэ.

Кини Аҕа дойду сэриитин I степеннээх орденынан, «Германиянны кыайыы ыйын», «Аҕа дойду сэриитэ-сылларыгар килбиэннээх үлэтин ыйын», «Килбиэннээх үлэтин ыйын, В. И. Ленин төрөөбүтэ 100 сылын бэлиэтээҥ» медалларынан, СССР Верховнай Советын Президиумун уонна СР Президиумун Бочуотунай грамоталарынан бэлиэтэммита.

Үтүөкэннээх кыһын, аҕа табаарыспыт Гавриил Дмитриевич Ефимов туһунан сырдык ойдөбүл биһиэхэ малдьы тыыннаах буолуоҕа.

А. А. Шадрин, П. П. Миннин, И. И. Яковлев, В. И. Новгородов, К. Ф. Оконешников, В. Н. Корякин, У. Н. Атласова, С. П. Пинигин, И. П. Игнатьев, А. П. Старостин, И. И. Филиппов.

Таптыыр аҕабыт, амарах эҥэбит, Аҕа дойду Улуу сэриитин кыттыылааҕа, үлэ ветерана, Саха Республикатын культуратын үтүөлээх үлэһитэ, Чурапчы улууһун бочуоттаах гражданина

ЕФИМОВ Гавриил Дмитриевич

олуннью 19 күнүгэр Дьокуускай куораттан уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүн, диринник курутуйан туран, бары аймахтарыгар, үөлэһиилэхтэриттэр, билэр дьонугар ыытыныэрэбит.

Оҕолоро, кийиитэрэ, күтүөттэрэ, сиэнэрэ, хос сиэнэрэ.

Кутурданнарын тиэрдэллэр:

—Одьулуунтан төрүттээх Дьокуускай куорат олохтооҕо, Чурапчы улууһун бочуоттаах гражданина, Аҕа дойду Улуу сэриитин кыттыылааҕа Ефимов Гавриил Дмитриевич өлбүтүнэн оҕолоругар, сиэнэриттэр, хос сиэнэриттэр Одьулуун иэҺилиэгин дьаһалтата, ыырдьаҕастарын сэбиэтэ.

—Күнду быраата, убайдара Ефимов Гавриил Дмитриевич өлбүтүнэн оҕолоругар, сиэнэриттэр, хос сиэнэриттэр Одьулуунтан убайа Мэхэлэ, саҥаһа Илибиэһэ Дьэкимэтэр, балтылара Катя, Гали, Груня уонна кийиилэр дьиэ кэргэттэрэ, Феодосия уонна Константин Матвеевтар, быраата Коля Ефимов.

—Оҕолоругар, сиэнэриттэр, чугас дьонугар Чурапчыттан аймахтара Артемьевтар, кийиилэр оҕолоро—Артемьевтар, Готовцевтар, Сысолятиннэр, Павловтар уонна сиэнэрэ.

—Оҕолоругар, чугас дьонугар, сиэнэриттэр улууставаҥы культура управленнета, профиома, Чурапчытаабы история уонна этнография музейа.

—СР Культуратын үтүөлээх үлэһитэ, РСФСР норуотун үөрэҕириитин туйгуна, улуус бочуоттаах гражданина Ефимов Гавриил Дмитриевич өлбүтүнэн кыргыттарыгар республикатаабы национальнай оскуолалар чинчийэр институттарын научнай сотрудниктар Диана Гавриильевна, Дьокуускай куорат 33 №-дээх оскуолатын логопедыгар Февронья Гавриильевна Ефимовалартан, сиэнэриттэр, чугас аймахтарыгар улууставаҥы үөрэх управленнета, үөрэх үлэһиттэрин профсоюһун комитета.

Редактор Г. Г. ПОПОВ

НАШ АДРЕС: 678700, с. Чурапча, ул. Карла Маркса, 26 «а». ТЕЛЕФОНЫ: редактор — 21-332, отделы — 21-263.

Учредители (соучредители) газеты — Редакция, Администрация улуса, Правительство Республики (Саха Якутия). Газета издается на якутском языке, выходит по вторникам, четвергам и субботам.

Индекс газеты 54907

Чурапчинская улусная типография. Национальной издательско-полиграфической компании «Сахаполиграфиздат».
ЗАКАЗ № 21. Подписано в печать: 21. 02. 2000 г. Тираж 2289.

Автор суругар этиллэр саҥа редакция позициятыгар мэлдьи соп түбэлэр буолбатах. Сурукка ыйыллар чахчылар кырдьыктаахтарыгар эмиэ итиннэ автор туһа баһыйар.